

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพแรงงานกรณีการเปลี่ยนสภาพเป็นบริษัทจำกัด

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีหนังสือด่วนมาก ที่ รง ๐๕๐๔/๐๐๑๘๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า เนื่องจากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) เรื่อง ความต่อเนื่องของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจภายหลังการแปรรูปองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและการสื่อสารแห่งประเทศไทย ที่ว่าในกรณีการเปลี่ยนสภาพการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นบริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด และบริษัท กสท.ไปรษณีย์ จำกัด จะมีผลกระทบต่อสถานภาพของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทย เพราะพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ หมวด ๔ ว่าด้วยสหภาพแรงงาน ได้บัญญัติว่า รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งมีสหภาพแรงงานได้เพียงสหภาพแรงงานเดียว และลูกจ้างที่มีสิทธิรวมตัวกันจัดตั้งสหภาพแรงงานได้ต้องเป็นลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจเดียวกัน สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงต้องปรับโอนไปเป็นสหภาพแรงงานบริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด หรือสหภาพแรงงานบริษัท กสท.ไปรษณีย์ จำกัด แต่เพียงบริษัทเดียวสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกลงมติปรับเปลี่ยนสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยไปเป็นสหภาพแรงงานบริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด หรือสหภาพแรงงานบริษัท กสท.ไปรษณีย์ จำกัด แต่เพียงสหภาพแรงงานเดียว ฯลฯ จากความเห็นดังกล่าว มีประเด็นทางกฎหมายต่อเนื้อว่า หากสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยจะต้องปรับโอนไปเป็นสหภาพแรงงานบริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด หรือสหภาพแรงงานบริษัท กสท.ไปรษณีย์ จำกัด แต่เพียงบริษัทเดียว แต่ลูกจ้างของบริษัทที่เหลืออีกบริษัทหนึ่งยังประสงค์จะให้สหภาพแรงงานในบริษัทของตน จะนำมติที่ประชุมใหญ่ของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่ให้ความเห็นชอบในการนำทะเบียนสมาชิกที่มีอยู่เดิมใน ส่วนที่เหลือ พร้อมร่างข้อบังคับของสหภาพแรงงานใหม่ไปยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพแรงงานโดยถือว่าทะเบียนสมาชิกที่มีอยู่เดิมนั้นเป็นบัญชีรายชื่อตามแบบที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกำหนดตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้หรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีความเห็นเป็นสองฝ่าย กล่าวคือ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๔๔๑ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ความเห็นแรก เห็นว่า การขอจดทะเบียนสหภาพแรงงานนั้นต้องมีเอกสารประกอบการขอจัดตั้งและจดทะเบียนสหภาพแรงงานตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ และต้องจัดทำบัญชีรายชื่อและลายมือชื่อของผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานยื่นพร้อมคำขอจดทะเบียนสหภาพแรงงานตามแบบที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้กำหนดไว้ในแบบ กรพ.๖ เท่านั้น จะนำทะเบียนสมาชิกสหภาพแรงงานตามที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกำหนดไว้ในแบบ กรพ.๗ มาเป็นบัญชีรายชื่อไม่ได้ เพราะเป็นแบบที่นายทะเบียนให้สหภาพแรงงานจัดทำไว้เพื่อการตรวจสอบตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

ความเห็นที่สอง เห็นว่า เมื่อมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติว่า ในกรณีที่กฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของบริษัทหรือกฎหมายอื่นมีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐวิสาหกิจดำเนินการใดๆ หรือมีบทบัญญัติคุ้มครองกิจการพนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นมีผลใช้บังคับต่อไป ดังนั้น ในกรณีที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้เปลี่ยนสภาพไปเป็นบริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด และบริษัท กสท.ไปรษณีย์ จำกัด หากบริษัทที่เหลืออีกบริษัทหนึ่งซึ่งที่ประชุมใหญ่ของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทยมิได้มีมติให้ความเห็นชอบให้สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทยโอนไปเป็นของบริษัทนั้น แต่เมื่อบริษัทดังกล่าวที่จะต้องไปจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพแรงงานขึ้นใหม่มีจำนวนลูกจ้างที่เป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบห้าของลูกจ้างทั้งหมดประสงค์ให้มีสหภาพแรงงานในบริษัทของตน ก็สามารถนำมติที่ประชุมใหญ่ของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทยที่ให้ความเห็นชอบในการนำทะเบียนสมาชิกที่มีอยู่เดิมของลูกจ้างในบริษัทที่เหลืออีกบริษัทหนึ่งนั้น พร้อมร่างข้อบังคับของสหภาพแรงงานใหม่ไปยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพแรงงานใหม่ต่อนายทะเบียนได้ โดยถือว่าทะเบียนสมาชิกที่มีอยู่เดิมของลูกจ้างในบริษัทดังกล่าวเป็นบัญชีรายชื่อตามแบบที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกำหนดตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการขาดช่วงในการบริหารงานสหภาพแรงงานและเป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจพ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ดังกล่าวข้างต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ผู้แทนการสื่อสารแห่งประเทศไทย และผู้แทนสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทยแล้ว ได้ความว่า กรณีตามข้อหาหรือเป็นเรื่องในทางปฏิบัติที่สืบเนื่องจากการที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ในกรณีการเปลี่ยนสภาพการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นบริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด และบริษัท กสท.ไปรษณีย์ จำกัด สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทยจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สมาชิกเพื่อมีมติ

ปรับโอนสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยไปยังบริษัทใดบริษัทหนึ่งแต่เพียงบริษัทเดียว^๑ ซึ่งถ้าจะต้องปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวจะทำให้สถานภาพของสภาพแรงงานในบริษัทใดบริษัทหนึ่งที่ได้รับโอนสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยมีความต่อเนื่อง แต่อีกบริษัทหนึ่งต้องไปจดทะเบียนจัดตั้งสภาพแรงงานขึ้นใหม่ อันจะทำให้สิทธิประโยชน์ของสมาชิกสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยเดิมที่เหลืออยู่ไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นธรรม แต่ถ้าหากที่ประชุมใหญ่มีมติให้นำทะเบียนสมาชิกในส่วนที่เหลือและมีจำนวนสมาชิกเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้าของลูกจ้างทั้งหมดพร้อมร่างข้อบังคับไปยื่นต่อนายทะเบียนได้ก็จะทำให้สิทธิประโยชน์ของสมาชิกดังกล่าวเกิดความต่อเนื่องเหมือนกับสมาชิกในบริษัทที่ได้รับโอนไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า หากสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีการประชุมใหญ่และมีมติให้แบ่งแยกสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นสภาพแรงงานในบริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด และสภาพแรงงานในบริษัท กสท.ไปรษณีย์ จำกัด โดยแต่ละสภาพแรงงานของบริษัททั้งสองต่างก็มีสมาชิกของสภาพแรงงานไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของลูกจ้างทั้งหมด และมีชื่อ ข้อบังคับ การเงิน ทรัพย์สิน หนี้สิน และความรับผิดชอบที่รับโอนมาจากสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยมีรายละเอียดชัดเจนครบถ้วนในมติของที่ประชุมใหญ่แล้ว สภาพแรงงานที่ได้แบ่งแยกกันแล้วทั้งสองแห่งย่อมมีคุณสมบัติที่จะมีฐานะเป็นสภาพแรงงานตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ โดยการคัดแยกรายชื่อสมาชิกจากทะเบียนสมาชิกที่มีอยู่เดิมให้ได้จำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของลูกจ้างของแต่ละบริษัทจากนั้นสมาชิกของสภาพแรงงานก็อาจไปดำเนินการขอจัดตั้งและจดทะเบียนสภาพแรงงานได้ และชอบที่นายทะเบียนจะรับจดทะเบียนให้ได้ตามมาตรา ๔๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจ

^๑บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความต่อเนื่องของสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจภายหลังการแปรรูปองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและการสื่อสารแห่งประเทศไทย ซึ่งส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๖๔๓ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๔๑๙/๒๕๔๕)

^๒ มาตรา ๔๕ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอจดทะเบียนสภาพแรงงานในรัฐวิสาหกิจใดและตรวจสอบแล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์ถูกต้องตามขอบเขตของมาตรา ๔๐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติถูกต้องตามมาตรา ๔๑ คำขอดังกล่าวมีข้อความตลอดจนเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา ๔๓ และข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๔๔ มีรายชื่อและลายมือชื่อผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสภาพแรงงานเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของลูกจ้างทั้งหมด แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาล หรือเป็นงานตามโครงการ และยังไม่มีการจัด

สัมพันธ ๒๕๔๓ เพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ ความเป็นธรรมของสมาชิก และเพื่อการบริหารงานของสหภาพแรงงานให้ต่อเนื่องกันไปได้ เพราะกรณีนี้มีได้เป็นการตั้งต้นขอจัดตั้งและจดทะเบียนสหภาพแรงงานเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๔๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

ลงชื่อ พรทิพย์ จਾਲะ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๖

ทะเบียนสหภาพแรงงานขึ้นในรัฐวิสาหกิจนั้น ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกไปสำคัญแสดงการจดทะเบียนสหภาพแรงงานให้แก่สหภาพแรงงานนั้น

คำขอจดทะเบียนรายใด มีข้อความตลอดจนเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานไม่ถึงร้อยละยี่สิบห้าของลูกจ้างทั้งหมดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนรายดังกล่าวดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ทราบ ถ้าผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนไม่ดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลานั้น ให้ถือว่าคำขอจดทะเบียนสหภาพแรงงานรายดังกล่าวเป็นอันตกไป

^๓ มาตรา ๔๓ การขอจดทะเบียนสหภาพแรงงาน ให้ลูกจ้างมีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน เป็นผู้เริ่มก่อการ ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน พร้อมด้วยร่างข้อบังคับของสหภาพแรงงานอย่างน้อยสามฉบับ บัญชีรายชื่อและลายมือชื่อของผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของลูกจ้างทั้งหมด แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาล หรือเป็นงานตามโครงการ

คำขอและบัญชีรายชื่อให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกำหนด

ลูกจ้างคนหนึ่งจะเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานได้เพียงแห่งเดียว

เมื่อนายทะเบียนรับคำขอจดทะเบียนสหภาพแรงงานแล้ว ให้นายทะเบียนปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ทำงานของลูกจ้าง เพื่อให้ลูกจ้างทั้งหมดทราบ